

ArbetSam årsmötesdagar 2008

Årsmötesdagarna

Under våren 2008 har medlemmar i ArbetSam återigen vässat klorna för att försöka åstadkomma ett minnesvärt årsmötesprogram. Denna gång hamnade vi i lägre terräng än förra året då årsmötet hölls i det höglänta Jämtland. I år var vi i Värmland och västra hörnet av Västmanland. En tanke med programmet var koppling till Karlstad och Värmlands Länsmuseum. Detta för att museivärlden bör visa sin historiska bas och att samarbete museer emellan är en grund för spridning av historiekunskap allmänt och arbetslivshistoria i synnerhet.

Inför planeringen av årsmötet i Värmland tillfrågades Ove Persson i Nordmarks Hembygdsförening om hur ett program för en dag skulle kunna se ut i den mineralrika trakten runt Filipstad. För fredagens program pratade vi med Tomas Jönsson, länsmuseumschef vid Värmlands Museum i Karlstad. Medverkande var även biträdande museischef Pernilla Schedin och Anna Malmberg. Från ArbetSam deltog Mikael Parr, Ove Persson och undertecknad. För den sista dagens program (söndag) hade Barbro Franckie goda kontakter med de ansvariga i Hällefors och Grythyttan.

Värmlands Läns Museum

Värmlands Länsmuseum har ett digert ansvarsområde att bevara och visa den historiska och kulturella bilden av det genuina Värmland. Självt har jag svårt att se medelvärdet av vad som är Värmland trots att jag faktiskt bott i landskapet i 50 år. Vad är då Värmlands arbetsliv. Ja det har funnits mycket jord- och skogsbruk, sågverk och pappersindustrier, men inte heller så få gruvor, masugnar och hyttor, liksom både lättare och tyngre metallindustrier. Vidare så fanns en erkänd grupp konstnärer som också representeras på Värmlands Länsmuseum. Litteraturen går också som en röd tråd genom Värmland och för att det nu inte ska bli en tröstlös uppräkningslista, kan några nämnas, Gustaf Fröding, Selma Lagerlöf, Nils Ferlin och Göran Tunström. Det finns naturligtvis många fler än dessa. Eventuella värderingar får ligga hos läsaren. En annan intressant yrkesgrupp var ju flottarna som blev kvar länge i Värmland, ända till 1990-talet, faktiskt. Men man får inte heller glömma spjutspetsindustrier inom teknik.

Första dagen

Den 25 april, började med att jag med lite förväntan inför vad som komma skulle, äntrade Karlstadståget i Säffle klockan 09:05. Då hade jag redan efter 1,5 km promenad fått skoskav. Eccoskorna är snygga, men passar inte mina fötter (45) och blir aldrig ingångna. Nåväl jag fick ju sitta under hela den onödiga omvägen över Kil. I Karlstad mötte jag soliga och glada människor på Värmlands Museum. Registrering sköttes mycket förtjänstfullt av Erika Grann (Pythagoras-Norrtälje) med bistånd av Hans Nilsson (Varvshistoriska-Göteborg). Här bör tilläggas Erikas spontana replik om registreringen: "När man har fått så bra underlag från kansliet, är det lätt som plätt." Okej Erika, kanske inte helt ordagrant, men andemeningen tolkade jag så. Efter att alla registrerats tog vi plats för att lyssna på Tomas Jönssons inledningsanförande.

Han inledde genom att hälsa alla hjärtligt välkomna till Värmland och Karlstad. Han gav här en liten kort introduktion om museet och dagens läge och lämnade oss sedan för vår årsmötesförhandling.

Årsmötesförhandlingar

Årsmötesförhandlingen är den mer administrativa biten i ArbetSams årligen återkommande träffar. Jag tänker inte här återge de förhandlingar som fördes på årsmötet utan protokollet får tala för sig själv. Däremot kan jag nämna att Anders Stendalen, som är verksam vid Föreningen Grufa i Grängesberg, valdes till ordförande och Torsten Nilsson som är arbetslivsintendent på Arbetets Museum valdes till sekreterare.

Torsten Nilsson - föremålsinformation

Efter förhandlingarna avslutats informerade Torsten Nilsson lite kort om alla de föremål som arbetslivsmuseerna har i sina samlingar. Detta är en intressant del av verksamheten om alla de föremål som kan berätta den historia som kompletterar ett museum och dess verksamhet.

Tomas Jönsson - Värmlands Länsmuseum

Efter Torstens inlägg, återkom Tomas Jönsson med lite mer information om sin egen roll, Värmlands museum, dess verksamhet och inriktning samt dess samlingar. Klart är att ett länsmuseum kan få en ganska omfattande bredd. Museet har förutom fasta utställningar också temauppbyggda sådana som vill visa olika avsnitt av det värmländska folkhemmet. Men länsmuseum och dess föremål, är inte bara museet i Karlstad, utan man har också ansvaret för sina filialmuseer på andra platser i Värmland. Det är Dyvelstens flottningsmuseum (Forshaga), Långbans Gruvby (Långban - norr om Filipstad), von Eckstedtska gården (norr om Säffle) och Torsby Finnkulturmuseum.

En detalj i museets dagliga funktion är den fina restaurang med god mat man haft, men som under vårt årsmöte var stängd för ombyggnad. Detta gav oss under planeringen lite huvudbry för en viktig punkt i programmet - kaffet. Men som alla medverkande såg löste Värmlands museum det med hjälp utifrån.

Kafferast - äntligen

Men genom att lärdomsstaden Karlstad också har ett universitet med eminenta kulinariska resurser, kunde vi genom deras försorg rädda den programpunkt som jag tror att många längtade efter just då - kaffe med tilltugg. Okej, självfallet fanns även varmt vatten och tepåsar, för dem som älskar te. Tilltugget var olika sorter mycket goda smörgåsar, med en mjuk chokladkaka som final.

Rundvandring på museet.

Efter att våra gastronomiska behov stillats, kunde vi inleda vår vandring runt museet. Jag och Kent Wikström hade turen att till och från ledsagas av Pernilla Schedin, som

gav intressant information på vägen genom seklerna, ja i många fall millennierna. Många långa och mörka gångar var det, men just detta gav också fokusering på de utställda föremålen. Jag utgår från att ni andra som var med gjorde just er resa och därmed har era egna intryck. För er som inte var med kan jag rekommendera ett besök på de platser vi besökte.

Vandringen nådde sedan både ljuset och den utställning som representerar en tid som de flesta av oss varit med om, nämligen andra halvan av 1900-talet. Vi kom fram till en av de många "Lustenbåtarna". Vad var då en lustenbåt? Jo, de hänger intimt samman men en mycket gammal arbetslivstradition, nämligen timmerflottningen, som levde kvar mycket länge i Värmland. "Lusten" var ett antal små båtar 10-12 m långa med namn som Lusten 1, Lusten 2 osv. ända till 19 om jag inte är felinformerad. Dessa har använts till att rangera/sortera timmer till rätt plats. I min mors hemtrakter hette en sådan här sorteringsplats "skilje". Sandslån var ett sådant som var i drift åtminstone under första halvan av 1970-talet. Hur länge "Snoddas" text "skiljet ner vid Berg" var i bruk vet jag inte. Flottningsmuseet vid Klarälven, som visar denna historia och Lustenbåtar i sitt rätta element finns i Dyvelsten, Forshaga ca. 20 km norr om Karlstad.

Med ett litet hopp tillbaka till Karlstad vill jag även tala om att det finns en stor skatt med tavlor och annan konstnärlig karaktär hos Värmlands Museum. Jag hann inte med detta själv denna gång men har sett den flera gånger tidigare. Det är också en värld av arbete, men kanske inte på samma sätt som det vi benämner "arbetslivsmuseer". Hur som helst, det är mycket sevärt.

Mot hotell Iris

Jag antar att de flesta av efter denna dags olika inslag nu tyckte det var läge att checka in på hotell Ibis för lite uppfräschning inför kvällens program.

Lambergskajen och middag

Bussar väntade strax före 18:00 utanför hotellet för att ta oss med till nästa programpunkt, besöket hos det marina Ångbåtssällskapet Polstjärnan. Deras verksamhet är uppbyggd kring bogserbåten Tingvalla och f.d. lotstjänstefartyget SS Polstjärnan.

När vi efter lite kringelkrokar kommit till Lambergskajen hälsade sekreteraren Boris Wall välkommen och informerade om både sällskapet och de båda större fartygen. Polstjärnan renoverades för tillfället men Tingvalla var det fartyg vi var ombord på. Intressant för mig personligen som har jobbat på SMBB (Seffle Motorverkstad - Bröderna Bruce) var den femcylindriga semidieseln i Tingvalla. Seffle modellbeteckning var 547. Senast jag såg en sådan var 1961 då den sista stora motorn levererades till bogserbåten Oaxen Beta, tjänstgörande vid Stora Vika på västra Södertörn, några mil söder om Södertälje. Just denna motor fanns enligt Boris Wall i en av containrarna. Båten den satt i, Oaxen Beta heter i dag Draga och har en SCANIA DS 14 som drivkraft.

Polstjärnan har funnits många år i Åmål som lotstjänstefartyg. När hon "gick i pension (1983)" kom hon till Ångbåtssällskapet. Hon är drygt 30 m lång och har en 2-cylindrig komppoundmaskin från Motala Werkstad (1929), vilket ger ca 9 knops fart. Polstjärnan hade på 1990-talet ett samarbetsprojekt med JÅÅJ (Järnvägssällskapet Åmål-Årjängs Järnväg) med kombinerade båt- och järnvägsturer (båda medlemmar i ArbSam).

Middag

Sjön suger brukar man ju säga, åtminstone för oss som var ombord på Tingvalla. Alltså, tack så hjärtligt för den intressanta titten och raskt till bussarna för att ta oss till nästa anhalt som blev Restaurang Barbro i Karlstads inre hamn. De hungriga hamnade snart i en lång kö, men byffén smakade gott och kröntes med glass till efterrätt. Barbro Franckie tackade Region Värmland och Karlstads kommun för medfinansiering.

Mätta och nöjda letade vi oss ut till våra bussar igen, för att åka tillbaka till hotellet och skaffa oss lite sömn inför morgondagens späckade program.

Frukost

En god natts sömn är viktig, men när man vaknar hägrar hotellfrukosten. Mätta och nöjda gav vi oss med packningen till de väntande bussarna. Men någon hade tagit bort fredagens sköna värmande sol och ersatt den med ett tätt molntäcke.

Mot Filipstad

Beroende på det stora antalet *delegater* (det lät väl flott), så delade vi upp oss på två bussar som båda åkte mot Filipstad. Jag fick som uppgift att vara lite bussvärd och se till att ingen blev akterseglad i den buss jag åkte med. Jag hade funderingar på att berätta en massa otäcka historier och förstöra mitt rykte omgående, men valde istället att hålla en lite mer diskret framtoning. Nu gick den 6 mil långa resan till Filipstad ganska snabbt, då vägen går genom ett ganska omväxlande landskap. Närmast Karlstad nästan slättland, medan det närmare Filipstad blir riktigt stora höjder (allt är relativt) På vägen passerade vi ett besöksobjekt som vi gärna skulle velat ha med, om tiden räckt till - militärflygfältet vid Brattforsheden, som i dag har blivit ett arbetslivsmuseum. Bussarna strålade samman utan för "Hotell John", där ytterligare resenärer tillkom.

Delade mål

Från Filipstad gick *min buss* mot Långban, medan den andra gick mot Nordmark, detta för att inte belasta respektive besöksmål med samtliga delegater samtidigt. Exakt vad som hände på resan i bussen mot Nordmark, vet jag inte, men det skulle Stig Grehn kunna berätta som var "uppsyningsman" där.

Vi som inte hade "boggi"

Vi i den mindre bussen (enkel bakaxel) åkte mot Långbans gruvby, en filial till Värmlands Läns Museum. Av det skälet fick vi också med oss Mattias Libeck från Filipstad. Mattias arbetar på Värmlands Museum och är ansvarig för just Långbansfilialen.

Långbans gruvby

Väl framme var det minst sagt kyligt. Vi gick en kort promenad och kom fram till något som liknade Folkets Hus, där vi möttes av Lars-Eric Vänerlöf som hälsade oss hjärtligt välkomna. Han gav oss också en kort information om vad som skulle hända. Men det var också en stund sedan vi åt frukost och jag antar att det skrek inte bara i min kaffetarm utan även hos er andra. Å, vilken välordnad kaffepaus det var, och vad gott det smakade med alla bakverk. De trevliga damer som arrangerade och bjöd på detta goda kaffe tillhörde Stiftelsen Samlingssalen. Perfekt är bara förnamnet!

Efter kaffet var vi så pass uppvärmda att vi klarade en vandring runt gruvområdet, som innehöll mycket gamla stenar från brytningen och en renoverad gruvlave samt det lokala museet inom Värmlands Museums ansvarsområde. Museet visade en imponerande samling av alla de mineraler som finns i området. Många fascinerande stenar fanns det, men också som Lars-Eric Vänerlöf sa, vi kommer inte undan bröderna Ericsson. Visst det är klart att både Nils och John har satt sina spår. Det där blev ju nästan roligt. Båda var med Baltzar von Platen och byggde Göta Kanal under sin utbildning. Nils byggde sedan som SJ:s förste Generaldirektör stambanorna, medan John blev mer känd som en stor uppfinnare, inte minst i USA. Med anledning av John hade man ett par modeller av hans epokgörande krigsfartyg "Monitor", ett icke speciellt sjövärdigt fartyg, men mycket funktionellt på *Hampton Roads*, där det gjorde sig en plats i historien.

Mot Lesjöfors

Efter det intressanta och trevliga besöket i Långban var det uppsittning igen. Mattias Libeck tog hand om mikrofonen och gav en liten allmän bild av gruvverksamheten i Värmland och teknikområdet från Långban över Persberg till Lesjöfors. Men den mesta informationen kom framför allt att handla Lesjöfors. Lesjöfors Bruk har haft en intressant historia med både upp- och nedgångar. Vi kom ganska snabbt fram till Lesjöfors och dess museum där vi hälsades välkomna och fick information av Kenneth Bergkvist. Vi fick veta att museet bygger på sina föremåls upplevelser och den nostalgitripp dessa kan ge många av besökarna. Lesjöfors Industrimuseum är en oas med föremål som delvis är arrangerade i temaform, eller i grupper. De visar sammantaget ett samhälle, dess liv och utkomst. För den som vill veta mer och inte bara gå omkring i tyst begrundan, så kan man även få guidad hjälp. När vi är inne på guidning kan vi nämna ytterligare två personer som hjälpte oss tillrätta i Lesjöfors. Det var Tuula Henningsson och Östen Johansson. Båda dessa senare deltog också i vår middag i Gammalkroppa under kvällen. När det gäller i Lesjöfors Museum, utgår jag från att det beroende på våra egna personliga bakgrunder kan vara nog så stor skillnad på våra upplevelser av de utställda föremålen. Det fanns både arbetslivsmiljöer, liksom bilder av hemmaliv. Något som är återkommande minnen för människor från Värmland är inslagen från Hylands hörna. I Lesjöfors medverkade både Gunde Johansson och Tage Erlander hos Hyland i en TV från sent 50- eller tidigt 60-tal, där den senare berättade sin historia om prästen med skytteintresse. "Huk er gubber och kärringer, för nu ladder han´ôm!" Gunde Johansson, en annan mycket pratglad herre fick vi se mer av i hans museidel i hembygdsgården i Nordmark.

Lunch den andra dagen

Matsmältningen sedan frukost och förmiddagskaffe, hade nu jobbat oförtrutet en lång stund och därför kändes det inte alls fel att åka ytterligare en bit buss inom Lesjöfors City, för att landa utanför Folkets Hus. Vår trevlige busschaufför Mats Moberg gjorde en mycket snygg vändning med backning vilket inte minst Barbro Frankie imponerades av. Väl till bords smakade den pannbiff med lök som vi fick jättebra. Dessutom var serveringen mycket funktionell, då alla kunde få sin mat snabbt.

Mot Nordmark

Från Lesjöfors gick färden genom ett stort mycket kuperat skogsområde, åtminstone för en slättlandsbonde som jag. Samme busschaufför körde med precision både uppför och utför på den smala vägen, för att inte tala om hårnålsböjarna. I skogen låg ganska stora fläckar med snö, något som jag inte sett på ett tag. Sedan utan minsta förvarning var vi helt plötsligt i Nordmark, då det mäktiga vattenhjulet bara dök upp utan minsta förvarning.

Nordmarks hembygdsförening

När vi i den enkelaxlade bussen var framme vid Nordmarks hembydsgård, hade solen börjat synas och gjorde lite nytta även om vinden var lite isande. Vi togs emot av Gunnar Johansson som är ordförande i hembygdsföreningen. Han berättade om Nordmark och dess omgivningar, samt de verksamheter som funnits där. Nordmark är sett utifrån flera branscher mycket arbetslivshistoriskt. Det var om jag förstod det rätt, precis som på många andra platser en plats där man konkurrerade om skogen för flera näringar. Uddeholmsbolaget hade ståltillverkning på sitt program. För att få fram järn och stål krävdes med äldre metoder ofantliga mängder skog för att få fram träkol. Men efter 1850-talets slut kom de nya framställningsmetoderna för järn att minska behovet av träkol. Oavsett om järnframställningen minskade så satt Uddeholmsbolaget på en guldgruva - skogen.

Tilläggs kan att de som hade Nordmark som dagens första besöksmål (boggibussen), fick sin information berättad av Lars Karell, som är ansvarig för mycket av det som finns vid Nordmarks Hembydsgård.

Guider i den efterföljande visningen av samlingarna var Ove Persson, Hans Emanuelsson och den tidigare nämnde Gunnar Johansson. Samlingarna kan delas upp i ett museum, ett hus med mineralsamlingar och en loge med gruvsamlingar innehållande foror för malmtransporter, bergborr aggregat, mineralprover samt gamla rör tillverkade av trädstammar för att pumpa vatten ur gruvorna, bara för att nämna något. I ett hörn av museet fanns också en avdelning som visade minnen från Gunde Johanssons liv och gärning. Det är svårt att räkna upp allt, men modelljärnvägen missade jag inte. Det man kan konstatera är att hembygdsföreningen kan vara stolta över sitt arbete med både samlingar och de museala föremålen.. Men det fanns också en masmästarbostad och en backstuga. Jag roade mig med att motionera mitt ögonmått. Jag kom då fram till den sociala skillnaden i golvyta på det två husen. Masmästaren hade ungefär 56 m² (4x14), medan backstusittaren hade ca 7 m² (2x3,5). Till anläggningarna hör också en mindre

"bössmedja". Allt var mycket intressant och omfångsrikt. Men även om det var mycket att se, så kommer ens lekamen alltid ikapp, och när de ideella krafterna kallade till kaffepaus var ingen ovillig. Ett varmt tack till hembygdsföreningens damer, Maj Persson, Greta Johansson och Ann Gustavsson.

Filipstad igen

Efter detta besök var det dags att åka till Filipstad, för det jag kallar för "kulturspegling". Vi skulle nämligen titta på Nils Ferlinmuseet. Nils Ferlin var en underfundig människa som skrev en poesi som även jag kan ta till mig utan alltför stora svårigheter. Han föddes i Karlstad för 110 år sedan, men flyttade med föräldrarna till Filipstad i unga år. Efter skolan bodde han växelvis i Filipstad och Stockholm. Hela hans levnadsöde känns på något sätt tragiskt, men han har ju lämnat en diktskatt efter sig. Detta museum, var det sista för dagen som började närma sig kvällen. Nu skulle vi bara checka in på hotellet och hitta våra rum innan middagen senare på kvällen. Det låter som något enkelt, men vänta bara till jag har förklarat det för er.

Utan att relatera hela händelseförloppet, kan man konstatera att de rum som hade bokats och bekräftats, i verkligheten bara blev en klump sängplatser oavsett rumsnummer. Jag stod långt bak i kön och hörde inte allt. Men till slut tog en resolut kvinna ledningen (Barbro Franckie) och ordnade så att några av oss däribland jag, fick bo på Gammalkroppa konferenscenter. Ingen överdriven lyx, men ett fint rum med en bra säng och en mycket fin omgivning. Duschen var bra och man kunde tvätta av sig resdammet, som min mor alltid sa.

Middag med underhållning

Middagen i Gammalkroppa smakade bra, förrätten var en smarrig paj (ett lager matpaj, ovanpå det ägg och västerbottenost) med lite räkor, kräftstjärtor och den avslutande dillkvisten. Huvudrätten bestod av kyckling och stekt skivad potatis.

Eftersom jag inte fick vänta på min rumsnyckel, kom jag sent och hörde inte hela talet av Per Gruberger kommunalråd i Filipstad. Gunnar Johansson från Nordmarks Hembygdsförening talade om skogen och utbildningsverksamhet vid Gammalkroppa. Röster ur folkhavet premierade två personer för deras insatser Barbro Franckie fick beröm, liksom Torsten Nilsson, vilket premierades med applåder.

Efter denna mer upplysande och administrativa del kom så kvällens huvudnummer, den speciellt inbjudne - länsrådet Björn Sandberg. Han berättade inlevelsefullt om Värmland och om kulturkrockar på mer än en "måte". Han sjöng och berättade roliga historier, som sade mycket om oss människor, men han var också allvarlig, åtminstone när ämnet var Gustav Fröding. Björn Sandberg var en eftertänksam människa med hjärtat i Värmland och med en förmåga att lyssna och ta till sig och omvandla detta till ett budskap. Speciellt roligt var det han berättade om människors möten och dråpliga situationer runt detta. Möten är ju det viktigaste vi har i våra liv. Utan social samvaro fungerar vi inte. Och social samvaro hade vi.

Morgonen den sista dagen

Då detta var mitt allra första besök i Gammalkroppa, får jag påstå att platsen var lite idyllisk och gav mersmak. Dessutom vaknade jag utvilad på morgonen. Morgon ja, då är det frukost som gäller och en stadig sådan. Sedan var det bara att vänta på vår buss som skulle ta oss till Västmanland och Hällefors. Samma duktiga busschaufför (Mats) som tidigare dök upp och efter lite jagande tror jag att vi fick ombord alla. Tack kökspersonalen för plåstret på mitt skoskav.

Formens hus Hällefors

Jag var inte säker på mina förväntningar, när jag klev in i "Formens Hus". Men helt klart hamnade vi bland en mängd prylar från min barn- och ungdomstid, men också sådana som både var äldre och yngre. Det är omöjligt att här beskriva det som visades, men det jag fastnade för var de tre lägenheterna i det uppbyggda utställningshuset. Dessa lägenheter visade vår boendemiljö som jag kunde bedöma till något mellan 1930- till 1960-tal. I detta hus fyllt av prylar, både bruksföremål liksom sådana ting som hade ett nu bortglömt designvärde, fanns det också många saker man log igenkännande åt. Till vår hjälp då vi hade frågor stod två trevliga tjejer (mitt språk) som hette Zandra Eriksson och Lotta Radziejewski. Men vi fick också i inledningen ett välkomnande och en förklaring till denna satsning av kommunalnämndens ordförande Pentti Supponen. Han sa att teknisk design och teknisk kultur har fått större vikt på senare år, men kärnan är fortfarande mat och dryck. Han menade ändå att konst och utsmyckning varit viktig för människan i alla tider och syftade då bl.a. på konsten i Altamiragrottan i Spanien och grottorna vid Lascaux, Niaux och Font-de Gaume i södra Frankrike. De utställda tingen i "Formens Hus" gestaltar teknisk design från tidigt 1900-tal till 1990-talet. Design var enligt honom inget självklart för industriprodukter vid 1900-talets början utan kom först senare. I början fick industriprodukterna samma form som de hantverksmässiga produkter de ersatte. Formgivare har också haft stor nytta av nyutvecklade metoder för produktion. Exempelsvis har pressgjutning av metaller och gjutning av plastprodukter tillåtit ett helt nytt formspråk.

Efter denna inledning var det som alla andra dagar dags att kasta sig över det goda kaffe med bullar och kakor man ställt fram, enkom för oss, tänka sig.

De tre parkerna i Hällefors - Millesparken, Polstjärnan och Mästarnas park

När vi kom till Hällefors, så funderade jag på vad man huvudsakligen sysslade med där nu, efter det stålbad bruksdöden inneburit. Stålbadet undrar vän av ordning. Ja, "Stålbadet" var det Bengt Wahlström (omvärldsanalytiker och trendbevakare) beskrev i boken med samma namn (Liber Hermods, 1993) om de stora strukturförändringar genom företagsnedläggelser som skedde under 1970- till 1980-talen. Exempelvis försvann många av skeppsvarv liksom de flesta av gruvorna och stålindustrin i Mellansverige. Om jag har förstått vårt historiska liv på rätt sätt så har vi i det här landet genomgått otaliga stålbad under årens lopp. Under 1880-talet lades en mängd järnbruk ned som inte klarade den utländska och inhemska konkurrensen. ArbetSam samarbetar ju på många sätt med Arbetets Museum i Norrköping och huset där ArbetSam huserar, "Strykjärnet" tillhörde för längesedan bolaget YFA, som är ett annat exempel på

stålbad. Tänk på att det är resterna efter dessa stålbad de flesta av er förvaltar mina vänner.

Nu blev det så djupt att vi tar och vandrar ut i parkerna och får lite frisk luft. Man kan tycka vad man vill men Hällefors har ömsat skinn och lyckats forma en trevlig boendemiljö med dessa parker som alla ligger i anslutning till bostadsområden. Som ciceron i parkerna hade vi som tidigare Pentti Supponen, Zandra Eriksson och Lotta Radziejewski.

Grythyttan - Måltidens hus

Jag har inte heller varit i Grythyttan tidigare. Ska man vara rolig kan jag ju skriva att jag farit värdshus förbi. Men den här gången blev det ett besök. Besöket innebar också lunch och vi blev serverade en god lax med potatis och grönt. Mellan maten och kaffet efter gav krögaren en intressant förklaring om vad husets arkitektoniska utformning skulle förmedla till åskådaren. Huset har en ganska komplicerad historia. Det var från början en paviljong vid världsutställningen 1992, i Sevilla, Spanien. Där var det ett hus som skulle påminna om svensk påhittighet och uppfinningsrikedomen. Beslut togs att denna byggnad (paviljong) skulle föras till Sverige.

Måltidens hus är en restaurangskola för professionell matlagning. Huset innehåller förutom utbildningslokaler inklusive ett väl anpassat kök för praktiska övningar även en försäljningslokal för olika typer av souvenirer för kundgruppen turister. Både av lokal karaktär liksom för hela Sverige.

Hemresa

När vi efter god mat och kaffe, var klara skildes vi från en del av våra vänner redan i Grythyttan, eftersom inte alla skulle åt Karlstadshållet. Vi som skulle söderut antrade bussen och rullade ner mot Filipstad, där vår busschaufför under resan tyvärr var tvungen att lämna oss av hälsoskäl. Jag hoppas du är kry vid här laget Mats och kan fortsätta köra buss som den ekvilibrist du var. Från Filipstad togs vi vidare mot Värmlands huvudstad av Håkan Lander. I Karlstad blev det en lång väntan på tåg för de flesta, men det är ju så det vet ju alla. Ska man vänta på att vatten ska koka upp tar det evigheter, men tror man att man ska hinna göra ditten eller datten hinner man bara vända ryggen till så kokar det över.

Eftertanke

Denna årsmötesresa gav en bild av det både små- och storskaliga industriella Värmland, men också den lilla människans livsbetingelser, den gav bilden av ett svunnet samhälle, konst i färg och form samt några av våra tänkare. Vi fick också se formgivning och hur man skapar god boendemiljö i Västmanland. Det finns här och nu all anledning att tacka arrangörer och medverkande till den intressanta resa vi gjort. Efter detta står nästa års program inför dörren och vart ska vi åka då?

Med vänliga hälsningar till er alla!
Hans Kihlberg